

TIBBIYOT MUASSASALARIDA INFEKSIYA NAZORATI VA ANTISEPTIKA QOIDALARINING O'RTA TIBBIYOT XODIMLARI FAOLIYATIDAGI AHAMIYATI

Respublika o'rta tibbiyot va farmatsevtika hodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi Termiz filiali o'qituvchisi

**Bozorova Mexriniso
G'aipova Muhabbat**

Kalit so'zlar: *infeksiya nazorati, antiseptika, aseptika, dezinfeksiya, sterilizatsiya, tibbiyot xodimlari.*

Annotatsiya: Ushbu maqolada tibbiyot muassasalarida infeksiya nazorati, antiseptika va aseptika qoidalarining o'rta tibbiyot xodimlari faoliyatidagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, kasalxona infeksiyalarini oldini olish, dezinfeksiya usullari hamda tibbiyot xodimlarining kasbiy malakasini oshirishdagi ahamiyati yoritilgan.

KIRISH

Zamonaviy tibbiyot amaliyotida kasalxona ichki infeksiyalari muhim muammolardan biri hisoblanadi. Ularning paydo bo'lishi ko'pincha sanitariya-gigiyena qoidalariga to'liq rioya qilinmasligi, tibbiy asbob-uskunalarining yetarli darajada dezinfeksiya qilinmasligi yoki aseptika qoidalarining buzilishi bilan bog'liq bo'ladi.

O'rta tibbiyot xodimlari — hamshiralar, feldsherlar va laboratoriya xodimlari — bemorlar bilan eng ko'p muloqot qiladigan tibbiy mutaxassislar hisoblanadi. Shu sababli infeksiya nazoratini ta'minlashda ularning bilim va ko'nikmalari muhim ahamiyatga ega.⁽¹⁾

Asosiy qism

Infeksiya nazorati — bu tibbiyot muassasalarida infeksiyon kasalliklarning tarqalishini oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlar majmuasidir. Ushbu jarayon bir necha muhim yo'nalishlarni o'z ichiga oladi: aseptika, antiseptika, dezinfeksiya va sterilizatsiya.

Aseptika — bu mikroorganizmlarning jarrohlik jarayoni yoki tibbiy manipulyatsiyalar vaqtida jarohatga tushishini oldini olishga qaratilgan choralar tizimidir.⁽²⁾ Antiseptika esa mavjud mikroorganizmlarni yo'q qilish yoki ularning rivojlanishini to'xtatishga qaratilgan usullarni o'z ichiga oladi.

Tibbiyot muassasalarida qo'llaniladigan dezinfeksiya usullari fizik, kimyoviy va biologik usullarga bo'linadi. Kimyoviy dezinfeksiya vositalariga xlorli birikmalar, spirt eritmalari, peroksidlar va boshqa antiseptik moddalar kiradi. Fizik usullarga esa ultrabinafsha nurlanishi, qaynatish va bug' bilan ishlov berish kiradi.

O'rta tibbiyot xodimlari ushbu usullarni amaliyotda to'g'ri qo'llashi, steril asbob-uskunalar bilan ishlash qoidalariga qat'iy rioya qilishi zarur. Bu nafaqat bemorlar, balki tibbiyot xodimlarining o'zlarini ham infeksiyalardan himoya qiladi.

O'qituvchilar va malaka oshirish tizimi uchun ahamiyati

O'rta tibbiyot xodimlarining kasbiy tayyorgarligini oshirishda o'qituvchilarning roli juda muhimdir. Malaka oshirish kurslari davomida infeksiya nazorati, sanitariya-gigiyena qoidalari va dezinfeksiya usullari haqida zamonaviy ilmiy ma'lumotlarni yetkazish zarur.

Shuningdek, amaliy mashg'ulotlar orqali tibbiy asboblarni sterilizatsiya qilish, himoya vositalaridan foydalanish va xavfsizlik qoidalarini o'rgatish samarali natija beradi.

XULOSA

Tibbiyot muassasalarida infeksiya nazoratini ta'minlash bemorlar xavfsizligini saqlashning eng muhim omillaridan biridir.⁽³⁾ O'rta tibbiyot xodimlari aseptika va antiseptika qoidalariga qat'iy rioya qilishi orqali kasalxona infeksiyalarining oldini olishda muhim rol o'ynaydi.

Shu sababli malaka oshirish markazlarida infeksiya nazorati bo'yicha ilmiy asoslangan ta'lim dasturlarini keng joriy etish va tibbiyot xodimlarining bilimlarini muntazam ravishda yangilab borish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Xudoyarova G. N. et al. ASEPTIKA VA ANTISEPTIKA TAMOYILLARI BILAN ISHLASH //Новости образования: исследование в XXI веке. – 2025. – Т. 4. – №. 40. – С. 413-417.(2)

Shavkatjon o'g'li K. A. REANIMATSIYA BO'LIMLARIDA INFEKSIYA NAZORATI VA ASEPTIKA QOIDALARI //" ILM FAN IFTIXORI". – 2025. – Т. 1. – №. 1.(1)

Shohbozbek E., Gulyuz S. TIBBIY SIR SAQLASH VA AXLOQIY MAS'ULIYAT MUAMMOLARI //SHOKH LIBRARY. – 2025. – Т. 1. – №. 11.(3)

Abdullayeva L. M., Solieva H. A. Obesity as a factor in the development of gestational complications : дис. – Современные подходы к стандартизации оказания медицинской помощи в акушерско-гинекологической практике, 2023.

INOMOV Q., G'ANIYEVA M. HAMSHIRALIK ISHI. – 2017.

Artikovna X. M. et al. MANDIBULYAR SINISHLARNING YALLIG'LANISH ASORATLARINING OLDINI OLISH //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2025. – Т. 83. – №. 7. – С. 121-125.